

Toekomstvisie Stichting Zangschool Oosterhoutse Nachtegalen

80 jaar onderweg naar het eeuwfeest in 2039

Deze visie beschrijft de ambitie om de succesvolle cultuureducatieve en sociaal-maatschappelijke ervaringen die de zangschool de afgelopen decennia veel kinderen en jongeren bracht, duurzaam te bestendigen en deze zo voor toekomstige generaties ook mogelijk te maken.

Toekomstvisie Stichting Zangschool Oosterhoutse Nachtegalen

80 jaar onderweg naar het eeuwfeest in 2039

Inleiding

Kernwaarde van de Zangschool Oosterhoutse Nachtegalen is om zang als middel in te zetten bij kinderen en jongeren om hen, naast de ontwikkeling van de stem en het gehoor, te stimuleren in samenwerken, verantwoordelijkheid dragen, horizon verbreden, respectvol zijn en bij te dragen aan hun culturele en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling. Deze kernwaarde is sinds de oprichting van de Oosterhoutse Nachtegalen in 1939 ongewijzigd gebleven en we willen deze de komende 20 jaar net zo sterk laten zijn als de afgelopen 80 jaar. Door veranderingen van sociaal-maatschappelijke omstandigheden zijn er wel wijzigingen gekomen in de wijze waarop onze kernwaarde wordt nagestreefd. Anders gezegd, de kernwaarde blijft gelijk, het is de continu veranderende belevingswereld van de jeugd in de laatste 20 jaar die reden is tot aanpassingen in de wijze van nastreven van onze kernwaarde. Met het uitbrengen van deze toekomstvisie geven wij inzicht in hoe wij onze kernwaarde waar willen maken. We trachten daarbij optimaal aan te sluiten bij de belevingswereld van de jeugd.

De opbouw van deze notitie over onze toekomstvisie

Deze notitie is opgebouwd aan de hand van de relatie strategie, tactiek en benodigde middelen. De strategie wordt bepaald door de kernwaarde en de doelstellingen van de Oosterhoutse Nachtegalen. Eén van de doelstellingen voor de komende 20 jaar is het bereiken van het eeuwfeest op een voor de jeugd aansprekende wijze. Dit doen we door in te zetten op de performance van het koor. Het aansprekend stimuleren van de betrokkenheid van de jeugd heeft hierbij een bepalende betekenis. De beschikbare middelen moeten daarvoor aan de veranderende tijd worden aangepast. De notitie gaat op deze ontwikkeling concreet in. Door middel van diverse 'cursiefjes' laten wij zien hoe bijzonder het koor door zijn leden, oud-leden en publiek gewaardeerd wordt.

Strategie

De in de inleiding weergegeven kernwaarde is in het bestaan van de Oosterhoutse Nachtegalen steeds actueel gebleken. Dat dit zo is, blijkt uit dankbrieven van afscheidnemende leden en terugblikken van oud-leden, maar ook uit de enorme hoeveelheid reacties door de jaren heen over uitvoeringen en activiteiten. Quotes uit deze dankbrieven en uit de ontvangen reacties waarmee deze notie wordt gelardeerd, onderstrepen de actualiteit en het brede draagvlak van de kernwaarde en de hierop gebaseerde doelstellingen sinds 1939.

Muzikaal

Kinderen en jongeren

- liefde voor muziek bijbrengen
- leren hoe ze hun stem gezond en goed kunnen gebruiken en ontwikkelen
- helpen bij het ontwikkelen van een goed en kritisch muzikaal gehoor
- leren hun stemmen te blenden tot diverse, fraaie klankkleuren
- laten kennismaken met muzikaal erfgoed en nieuwe muzikale ontwikkelingen uit allerlei landen
- muzikaal erfgoed en nieuwe muzikale ontwikkelingen uit allerlei landen leren waarderen
- uit het hoofd leren uitvoeren van repertoire in verschillende muziekstijlen: van polyfonie uit de renaissance tot musical en pop uit de 21^e eeuw
- repertoire in meer dan 15 verschillende talen en dialecten uit het hoofd leren zingen: Engels, Spaans, Russisch, Latijn, Maori, Italiaans, Duits, Pools, Afrikaans, enz.
- laten ervaren hoe ze met hun stem toehoorders van over de hele wereld kunnen raken
indachtig het motto van ons koor: 'muziek bouwt bruggen tussen de harten van de mensen'
- leren zich te presenteren

"Ik heb veel meegekregen vanuit de Nachtegalen op muzikaal, sociaal en cultureel gebied. Ik heb meer van de wereld gezien dan mijn meeste leeftijdsgenoten en kennis gemaakt met andere culturen, bijzondere mensen en hun gastvrijheid."

"I firmly believe that in what you and the organisation represent, is truly special time shared with all communities around the world. We look forward to your next visit and hopefully may meet in the future."

Cultureel

Kinderen en jongeren

- d.m.v. tournees laten kennismaken met verschillende culturen van over de hele wereld: Canada, Rusland-Siberië, vrijwel alle landen in Europa, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, enz.
- d.m.v. tournees laten kennismaken met mensen van over de hele wereld: rijk-arm, wit-gekleurd, links-rechts, jong-oud, mét beperking-zonder beperking, enz.
- in Nederland kennis laten maken met verschillende culturen door musici van over de hele wereld gastvrij te ontvangen, bijvoorbeeld via uitwisselingsprojecten
- mee laten draaien in samenwerkingsverbanden tijdens allerlei projecten met binnen- en buitenlandse koren, bands, orkesten, solisten en ensembles: project Leonard Cohen, Carmina Burana, project Led Zeppelin, Matthäus Passion, Cantate Saint Nicolas, enz.

"Ik heb me bij de Nachtegalen op allerlei vlakken kunnen ontwikkelen en mijn lidmaatschap heeft mij mede gemaakt tot wie ik nu ben."

"Ik was verbaasd zo'n fantastisch koor te horen. Dit was op zondag 28 april op BVN televisie. Ik ben Nederlander, maar woon in Hongarije en kijk elke zondag naar het EO-programma. Vijf jaar geleden was ik in Winchester Cathedral in Engeland en hoorde daar de Evensong en het was prachtig en nu hoorde ik jullie koor en dat was als de Evensong in Engeland. Jullie zijn het beste wat ik sinds jaren heb gehoord."

Sociaal-maatschappelijk

- Doordat de organisatie tijdens concerten en tournees zoveel mogelijk berust bij de leden zelf en één of twee oudere Nachtegalen ook zitting hebben in het bestuur van de zangschool leren de kinderen en jongeren beter zelfstandig te functioneren, verantwoordelijkheid te nemen, leiding te geven, samen te werken, goed om te gaan met verworven vrijheden, hun zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen te vergroten, feedback om te zetten in actie, te improviseren, enz.
- Door de vele benefietconcerten in binnen- en buitenland voor allerlei goede doelen wordt getracht de maatschappelijke betrokkenheid van de kinderen en jongeren te vergroten: optreden in Kamp Vught, op de palliatieve afdeling van een zorginstelling, voor en met kinderen met het syndroom van Down, bij dodenherdenkingen, bij een kerstdiner voor daklozen, enz.

"Het was een speciale herdenking, dus wij wilden zeker weten dat de muzikale omlijsting van hoge kwaliteit zou zijn. Ons vertrouwen in jullie – mede naar aanleiding van een eerdere positieve ervaring – is zeer terecht geweest, want het was een prima muziekkeuze en een prachtige uitvoering die veel indruk maakte. Dat heeft zonder meer bijgedragen aan een voor ons geslaagde herdenking. Via de reportages in de media kwamen jullie prachtige stemmen en liederen overal in Nederland! Onze welgemeende complimenten hiervoor, die wij ook weer van alle kanten kregen voor jullie bijdrage."

Tactiek en uitvoering

Leden

Zangschool Oosterhoutse Nachtegalen mag nooit een koor voor de 'elite' worden. Belangrijk uitgangspunt is daarom dat ieder kind er lid van moet kunnen worden en blijven:

- de (intussen veelvuldig bewezen) visie van de muzikale leiding is dat ieder kind kan leren zingen; er worden daarom bij de aanmelding van nieuwe leden geen audities gehouden
- het bestuur draagt er zorg voor dat de financiële situatie van iemand nooit een belemmering kan zijn lid van het koor te worden of te blijven

De Oosterhoutse Nachtegalen zijn stevig verankerd in de hele regio. Er zijn in Noord-Brabant en zelfs in heel Nederland weinig vergelijkbare koorscholen, waardoor het koor zich in een unieke, bevoorrechte positie bevindt. Nieuwe leden melden zich nu nog vanzelf aan, zonder dat de koorschool daar heel actief beleid op voert. Mede door de druk die het verenigingsleven in het algemeen op dit moment in Nederland ervaart, o.a. vanwege de toenemende individualisering, willen we de komende periode toch gaan inzetten op een meer actieve werving door:

- het instellen van een speciale pr-commissie
- de productie van een professionele flyer
- een gedeelte van de site voor dit doel in te (laten) richten
- vaker speciale projecten voor jongeren/jeugd te organiseren
- leden en oud-leden in te zetten: hun verhalen en hun afscheidsbrieven zeggen meer dan 1000 flyers
- nog meer gebruik te maken van lokale en regionale pers en van social media om onze 'unique selling points' over het voetlicht te brengen

"In de afgelopen jaren hebben we zo verschrikkelijk veel mensen kunnen roeren en blij kunnen maken met onze muziek en eigenlijk alle emoties daartussenin. Ik ben super trots en vereerd dat ik daar, als is het maar een fractie, een bijdrage aan heb kunnen leveren. Ik ben de Oosterhoutse Nachtegaleen heel erg dankbaar voor wat zij mij geleerd en gebracht hebben. Niet alleen vocaal en zangtechnisch, maar ook als mens in mijn persoonlijke ontwikkeling."

"Words can not express the honour and blessing it was to have you with us. Everyone who heard you and the host families also felt they were touched by the voices of angels. The whole group are a credit to you and their families in the way they conducted themselves."

Coaching en ondersteuning

Voorwaarde om de kwaliteit van de Nachtegaleen te kunnen waarborgen is de aanwezigheid van bewaarde ondersteuning. Deze vindt plaats op drie niveaus. Alle niveaus vragen om blijvende aandacht en investering:

1. Muzikaal: dirigent, repetitoren, muzikaal begeleiders: professionals met een idealistische instelling, pedagogische kwaliteiten, affiniteit met kinderen en jeugd, gespecialiseerd in de kinderstem, met een brede muzikale interesse.
Ook ervaren koorleden worden regelmatig als repetitor ingezet.
 2. Algemeen ondersteunend: ter ondersteuning van alle activiteiten van de Oosterhoutse Nachtegaleen heeft de koorschool een bestuur, bestaande uit 6 tot 8 personen. Hun taak is met name voorwaardenscheppend t.a.v. het goed functioneren van koor en dirigent/directeur. Ook één of twee koorleden hebben zitting in het bestuur.
 3. Praktisch ondersteunend: vooral rondom concerten en tijdens tournees berust een flink deel van de praktische organisatie bij de leden zelf. Jonge leden nemen bescheiden taken op zich (bijv. het dragen van een koffertje), oudere leden krijgen grote verantwoordelijkheden (bijv. de zorg voor de complete koorbagage of het begeleiden van een groepje jongere Nachtegaleen).
- Alle niveaus vereisen van betrokkenen, naast een substantiële tijdsinvestering, passie, pedagogische en organisatorische kwaliteiten, idealisme en flexibiliteit.

"Alle tournees, optredens en werkweken waren op zichzelf natuurlijk al fantastisch, maar wat het het meest bijzonder maakte was voor mij de manier waarop iedereen met elkaar omgaat. Ik heb ontzettend veel geleerd qua sociale ontwikkeling, verantwoordelijkheidsgevoel en zelfvertrouwen, en ik weet zeker dat ik een heel ander persoon zou zijn als ik geen lid was geworden."

"Ooit, lang geleden, luisterde ik naar werkelijk prachtig vogelgezing. Zo mooi, dat ik mijn buurman waarschuwde mee te luisteren. De vogel zat ergens in het struikgewas, maar was niet zichtbaar voor ons. We dachten dat het een nachtegaal zou moeten zijn. Maar gisteravond hoorden en zagen we andere nachtegaleen. Ze kwamen uit Oosterhout. Nog mooier. Nog intenser. Proficiat met dat mooie koor. En dat het nog "tot in de eeuwigheid" die mooie klanken mag laten horen."

Repertoire

- Het is belangrijk in te blijven zetten op een breed repertoire met zowel klassieke muziek als jazz en pop. We kunnen putten uit een heel omvangrijk eigen muziekarchief, maar blijven op zoek naar nieuwe uitdagingen uit binnen- en buitenland. Veel van het repertoire brengt het koor mee uit concertlanden. Ook samenwerkingsprojecten met orkesten, andere koren en bands leveren regelmatig nieuw repertoire op. De meeste repertoirestukken zijn of worden speciaal voor de Nachtegaleen gearrangeerd.
- Met het oog op de toekomst en voor een betere archivering van onze vele duizenden muziekstukken willen we gaan starten met het digitaliseren van onze gigantische muziekbibliotheek. Hiervoor zullen we op korte termijn moeten investeren in een computer, tablets, een printer, een scanner en de nodige software.
- Daarnaast blijft het belangrijk met regelmaat het repertoire te blijven vastleggen op geluidsdragers: als waardevolle tijdsdocumenten, om te voldoen aan de behoefte van het publiek en omdat de verkoop ervan een belangrijke inkomstenbron is voor het koor.

"De Oosterhoutse Nachtegaleen dragen hun naam met eer. Dit koor is een lust om naar te luisteren en te kijken. Ze beheersen alle muziekstijlen van polyfonie tot close harmony en pop."

"Wat hebben jullie me veel gegeven, niet alleen op muzikaal gebied, maar ook qua vorming tot de persoon die ik geworden ben. Als kind heb je wellicht niet in de gaten hoe bijzonder het allemaal is, maar ik wou bij dezen graag uitspreken dat ik het nog steeds erg waardeer en vaak en met warme herinneringen aan de Nachtegaleen terugdenk."

Concerten, werkweken, tournees

De agenda van de Nachtegalen is ieder jaar weer flink gevuld met tientallen optredens. Bijna alle concerten zijn op aanvraag, slechts een enkel optreden wordt jaarlijks door het koor zelf georganiseerd (voor ouders, sponsors en donateurs).

Bijna jaarlijks heeft het koor een werkweek in binnen- of buitenland. Deze wordt o.a. gebruikt om nieuw repertoire in te studeren en om opnames voor nieuwe geluidsdragers voor te bereiden. Daarnaast zijn werkweken belangrijk voor de groepsvorming; ook de leden uit de opleidingsklas mogen dan mee.

Regelmatig ontvangt het koor uitnodigingen voor concertreizen naar het buitenland. Zo werden de laatste jaren bijvoorbeeld Canada, Ierland, België en Nieuw-Zeeland bezocht.

Vorbereidingen om vanuit losse uitnodigingen uit het buitenland tot een volledige concertreis te komen, worden vanuit het bestuur gedaan door de tourneecoördinator.

Bij tournees waarbij we afhankelijk zijn van vliegweken moeten we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en mogelijkheden tot CO₂-compensatie inbedden.

Tijdens onze tournees reizen we in uniforme reiskleding. De meeste optredens verzorgen we in speciale concertkleding. We gebruiken bij concerten meestal een (digitale) piano, een eigen podium en geluidsapparatuur. Voor het vervoer daarvan beschikt de koorschool over een eigen aanhanger.

- Na een aantal jaren intensief gebruik is, iedere keer weer, een deel van onze reis- en concertkleding aan vervanging toe; steeds een grote investering voor het koor.
- Een piano en een digitale piano gebruiken we zowel voor het instuderen als voor het uitvoeren van onze muziek. Daarnaast maken we soms gebruik van percussie en gitaren. We moeten ook de komende jaren blijven investeren in onderhoud en aanschaf van goede muziekinstrumenten en geschikte middelen (o.a. flightcases) om ze te vervoeren naar concertplaatsen.
- Het koor beschikt al decennia over een praktisch, mobiel podium. Het voldoet echter niet meer aan de wettelijke veiligheidseisen en ook door slijtage heeft vervanging ervan hoge prioriteit.
- Onze nieuwe geluidsapparatuur gaat nog een aantal jaren mee. Voor een betere aansluiting van de optredens bij de zich ontwikkelende beleving van muziek is het gewenst om deze op korte termijn uit te breiden met een digitaal mengpaneel en een aantal zangmicrofoons (o.a. vier draadloze handhelds). Ook een extra, liefst draadloze, microfoon voor aankondigingen zou een mooie aanvulling zijn, want op veel concertplaatsen is deze niet voorradig.
- De aanhanger voor vervoer van materialen is na jaren intensief gebruik aan vervanging toe.
- Bij iedere verre tournee waarin we afhankelijk zijn van vervoer per vliegtuig reserveren we voortaan in onze begroting een substantieel bedrag ter CO₂-compensatie. Dit bedrag dient rechtstreeks ten goede te komen aan verbetering van het milieu.

"I just wanted to email and say how much we all enjoyed yesterday's performance by the Dutch Nightingales! One mother has told me this morning that her child was bursting to tell her all about it on their way home and she particularly 'enjoyed' the goat noises that were demonstrated most of the way home... The mother did wonder what goat songs they sang to inspire all the noises!

The teachers were very impressed to see the performance was very interactive, the songs were obviously chosen carefully for us, and involved all our students from age 5-11. I'm just hoping that no one remembers how to use a recycling bin as a drum kit on this wet day where it will be a wet lunchtime!"

"Ik heb al op heel jonge leeftijd hele mooie reizen mogen maken en plekken en landen mogen zien, die ik anders nooit gezien had. Ik heb ook erg veel geleerd door o.a. het verblijven in gastgezinnen, het uitvoeren van taken en het letten op de 'kleintjes'. Dit zijn allemaal dingen, die ik in de rest van mijn leven nog kan toepassen en daar ben ik de Oosterhoutse Nachtegalen heel erg dankbaar voor."

Huisvesting

Al tientallen jaren is onze koorschool gevestigd in de torenkamers van De Pannehoef. De laatste jaren is dit gebouw onderwerp van politieke discussie. Natuurlijk hopen wij van harte dat dit gebouw voor het verenigingsleven, en dus ook voor ons, behouden mag blijven. Wij werken met kinderen en jongeren, dus een goede bereikbaarheid en een veilige omgeving zijn voor onze zangschool erg belangrijk. Andere meer specifieke basisvoorwaarden voor ons jeugd- en reiskoor zijn bijvoorbeeld de permanente beschikbaarheid over meerdere eigen repetitielokalen met voldoende geluidsisolatie en een eigen archief- en vergaderruimte. Dit niet alleen vanwege het grote aantal repetities, concerten, opnames, besprekingen en andere activiteiten, maar vooral ook omdat veel van die activiteiten niet ver vooruit te plannen zijn en niet zelden plaatsvinden op zeer ongebruikelijke tijden.

De Pannehoef voldoet aan deze basisvoorwaarden. Toch willen we ook hier de komende jaren het nodige vernieuwen om klaar te zijn voor de toekomst. We denken daarbij o.a. aan de aanschaf van multimedia-apparatuur en het verder inrichten en moderniseren van onze repetitieruimtes/zangstudio.

“De Nachtegalen hebben een grote rol gespeeld in mijn ontwikkeling en hebben mij al van jongs af aan veel geleerd op het gebied van muzikaliteit, vriendschap, cultuur, samenwerking en verantwoordelijkheidsgevoel. Mede door mijn tijd bij het koor heb ik me ontwikkeld tot een zelfstandig persoon met een gezond gevoel voor discipline.”

“Die Nachtegalen zingen niet alleen, ze maken muziek. Indrukwekkend!”

Financiën

Inmiddels worden we al enkele decennia geconfronteerd met een ‘terugtrekkende rijksoverheid’. Dat terugtrekken lijkt zich het sterkst te manifesteren op het vlak van cultuur. Sluiting en samenvoeging van muziekscholen, het verdwijnen van de investeringssubsidies en forse verlagingen van exploitatiesubsidies zijn hiervan het gevolg. De gemeenten zien zich genoodzaakt draconische maatregelen te nemen. Als gevolg van de bezuinigingen hebben de Nachtegalen de contributies bijgesteld en doen zij in toenemende mate beroep op de particuliere sector. Ondanks de groei van de economie blijft deze ruimte beperkt. Daarom is het voor de Nachtegalen noodzakelijk bijzondere aanknopingspunten te zoeken voor extra middelen om naast de reguliere activiteiten financiële ruimte te vinden voor het inspelen op relevante ontwikkelingen.

“Thank you for organising us the opportunity to see the Dutch Nightingales performance. They are a very inspirational group of young people and we wish them well for their trip home and their future singing. Thank you again.”

“Twee fantastische kerstconcerten. Twee ramvolle zalen. De perfecte combi tussen prachtig, ontroerend en grappig.”

Slot

Als bestuur gaan we de uitdaging aan om in een sterk veranderende tijdperiode de oorspronkelijke kernwaarde in een bij de tijdgeest passende stijl na te streven. We willen borgen dat ook gedurende de periode tot het eeuwfeest (maar hopelijk ook nog ver daarna) kinderen en jongeren middels zang culturele en sociaal-maatschappelijke bagage meekrijgen voor hun verdere leven. We zien het als onze taak om er reeds nu voor te zorgen dat tot na het eeuwfeest in 2039 kinderen en jongeren plezier mogen beleven aan de passie van zang en dat zij zich mede daardoor op cultureel en sociaal-maatschappelijk vlak kunnen ontwikkelen.

Enkele citaten uit het juryrapport bij het ontvangen van de Cultuuroevreprijs van de gemeente Oosterhout:

“Al 75 jaar is deze vereniging een constante factor binnen het culturele veld van de gemeente Oosterhout; in al die 75 jaren heeft de vereniging, als het nodig was tegen de tijdgeest in, op een eigenzinnige wijze gewerkt aan een goed product.”

“De vereniging wordt gezien als cultureel ambassadeur van de gemeente Oosterhout.”

“De vele buitenlandse tournees waren en zijn een mooie combinatie tussen talentontwikkeling, teambuilding en een brede maatschappelijke en culturele ontwikkeling, doordat de tournees ook benut worden om de kijk op de wereld te verbreden en te verdiepen.”

“Ook bleek de vereniging voor een aantal leden een prachtige scholing die uitmondde in een muzische vervolgopleiding. Er ontwikkelden zich talenten die zich inmiddels in het professionele circuit hebben bewezen.”

“Mooi dat ze zich blijven vernieuwen en openstaan voor nieuwe ontwikkelingen.”